

06.07.2016

Національну академію наук України відвідали представники Болгарської академії наук

6 червня 2016 р. в будівлі Президії НАН України відбулася зустріч керівництва Академії з представниками Болгарської академії наук (БАН) – президентом БАН академіком БАН С. Воденічаровим і начальником Управління міжнародних справ В. Ніколовою ([Національна академія наук України](#)).

Національну академію наук України на цій зустрічі представляли перший віце-президент НАН України, Голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік НАН України А. Наумовець, віце-президент НАН України, Голова Секції хімічних і біологічних наук НАН України, директор Інституту фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАН України академік В. Кошечко, віце-президент НАН України, Голова Секції гуманітарних наук НАН України академік С. Пирожков, віце-президент НАН України, директор Інституту теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України академік А. Загородній і начальник Відділу міжнародних зв'язків НАН України кандидат історичних наук А. Мирончук.

Привітавши зарубіжних гостей, перший віце-президент НАН України академік А. Наумовець у своєму вступному слові коротко поінформував їх про статус, історію, структуру, основні завдання й найбільш вагомі здобутки Академії та її наукових установ і зауважив, що одним з іноземних членів НАН України є відомий болгарський науковець – Б. Сендов (колишній президент БАН). Учений також зазначив, що Національна академія наук України приділяє велику увагу розвитку міжнародного наукового й науково-технічного співробітництва, яке сприяє широкій інтеграції вітчизняних дослідників у міжнародне наукове співтовариство. За словами академіка А. Наумовця, партнерами НАН України нині є наукові організації близько 50 країн світу.

Особливе місце серед цих організацій посідає Болгарська академія наук. Перший віце-президент НАН України із задоволенням відзначив багаторічний досвід і добрі традиції спілкування учених двох країн, які з урахуванням реальних можливостей на сучасному етапі визначили для себе продуктивні форми співпраці і створили умови для подальшого прогресу науки в Україні та Болгарії. Академік А. Наумовець наголосив, що Болгарська академія наук є головним партнером Національної академії наук України у цій державі. Взаємодія між академіями регулювалася положеннями підписаної у липні 1996 р. Угоди про науково-технічне

співробітництво, в рамках якої здійснювався обмін дослідниками – для участі у спільних проектах, семінарах, симпозіумах, конференціях.

Перший віце-президент НАН України розповів і про основні напрями двостороннього співробітництва, серед яких, зокрема, фізика й біофізика, дослідження та практичне застосування лазерних і нанотехнологій, біохімія, біологія, науки про життя тощо. Такий широкий спектр діяльності дає хороші результати. Так, фахівці Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» та Інституту електроніки БАН спільно працюють над створенням методів модифікації поверхні матеріалів наноструктурними покриттями з удосконаленими електрофізичними параметрами – для потреб біомедицини. Інститут електроніки БАН є також партнером Інституту прикладних проблем фізики і біофізики НАН України: ці дві установи займаються розробленням низки методик оптичної неінвазивної діагностики стану кровотоку (кровообігу) й серцево-судинної системи (до речі, у 2013 р. спільний патент на одну з подібних розробок отримав у Республіці Болгарія нагороду «Винахід року»). Тривалі та плідні наукові зв'язки існують також між Інститутом геофізики імені С. І. Субботіна НАН України й Національним інститутом геофізики, геодезії і географії БАН: у рамках виконуваних проектів партнери вивчають глибинну будову Західно-Чорноморської западини та суміжних територій шляхом аналізу гравітаційного й магнітного полів, а також земної кори території Болгарії за комплексом геолого-геофізичних даних. Спеціалісти Інституту фізіології рослин і генетики НАН України й Інституту фізіології рослин імені Мефодія Попова БАН здійснюють спільні дослідження в галузі фізіології, біохімії та генетики рослин – з метою розроблення інноваційних сільськогосподарських технологій. Тісні контакти підтримують і колективи українських та болгарських учених у сфері гуманітарних і соціальних наук: вони, зокрема, спільно вивчають культурну спадщину народів Центрально-Східної Європи.

На даний час спостерігається тенденція до розширення спектра наукових досліджень установ НАН України та БАН, – із приємністю відзначив академік А. Наумовець і навів на підтвердження своїх слів ще один приклад такої плідної взаємодії: 2015 р. між Інститутом космічних досліджень НАН України та ДКА України й Інститутом космічних досліджень і технологій БАН було укладено угоду про співробітництво в галузі сучасних космічних досліджень.

Водночас, на думку першого віце-президента НАН України, потенціал українсько-болгарського співробітництва в галузі науки і техніки реалізовано ще не повною мірою. НАН України, як підкреслив академік А. Наумовець, зацікавлена у розширенні зв'язків з болгарськими колегами за всіма

напрямами наукових досліджень – як природничими й технічними, так і соціальними та гуманітарними. Нові можливості для цього відкриває і набуття Україною асоційованого членства у Рамковій програмі Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». На завершення свого виступу академік А. Наумовець висловив упевненість, що зустріч і заплановане підписання оновленої Угоди про наукове співробітництво між Національною академією наук України та Болгарською академією наук, а також Протоколу до цієї Угоди сприятиме подальшому розвитку ефективної взаємодії між двома країнами в галузі наукових досліджень.

Президент Болгарської академії наук академік С. Воденічаров, у свою чергу, розповів українським колегам про основні завдання й напрями діяльності БАН і нові ініціативи, започатковані нею з метою піднесення ролі академічної науки в болгарському суспільстві та якнайширшого залучення перспективної талановитої молоді до наукових досліджень. Як зазначив високоповажний зарубіжний гість, нині БАН виступає у трьох іпостасях – як національний дослідницький центр, як центр духовності Болгарії та як головний експертний центр своєї держави. Організація зміцнює зв'язки з вищими навчальними закладами, виступає ініціатором численних культурницьких заходів, суттєво активізувала діяльність усіх своїх 16-ти академічних центрів, розміщених у найбільших містах Болгарії, а також спільно з Міністерством освіти і науки Болгарії започаткувала конкурси для молодих учених. Одним із важливих напрямів роботи БАН є співпраця з науковими організаціями держав близького й далекого зарубіжжя. Особливо зацікавлена Болгарська академія наук, за словами академіка С. Воденічарова, у розширенні наукового й науково-технічного співробітництва з установами НАН України. Так, Інститут металознавства БАН впродовж тривалого часу досить плідно взаємодіє з Інститутом електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України. І подібних прикладів двосторонньої співпраці налічується чимало. Крім того, високоповажний зарубіжний гість поділився з українськими колегами досвідом участі болгарських учених у конкурсах у межах Рамкової програми Європейського Союзу з наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Академік С. Воденічаров підкреслив, що для БАН немає неважливих напрямів досліджень, а тому вона намагається примножувати свої здобутки в різних наукових галузях.

На продовження зустрічі її учасники обговорили актуальні для обох країн питання співпраці між наукою, державною владою та бізнес-середовищем, взаємодії академічної й університетської науки, проблеми підготовки наукових кадрів, залучення талановитої молоді до наукових

досліджень, підвищення рівня престижності та популяризації науки, піднесення її ролі у суспільстві, оцінювання ефективності діяльності наукових установ тощо.

Зокрема, віце-президент НАН України, директор Інституту теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова НАН України академік А. Загородній розповів високоповажним болгарським гостям про зміни, які відбулися останнім часом у вітчизняній науковій сфері, а також про форми підтримки Академією наукової молоді і створення Київського академічного університету НАН України та МОН України.

Як зауважив віце-президент НАН України, Голова Секції суспільних наук НАН України академік С. Пирожков, наша держава має взяти до уваги цікавий досвід БАН зі створення Центру духовного розвитку. Адже питома вага наукових установ суспільного й гуманітарного профілю в НАН України є великою, а їхні здобутки – вагомими, а тому мають бути застосовані належним чином і на користь суспільної консолідації й суспільного прогресу в нашій країні та її наближення до світового цивілізаційного процесу, зокрема для переходу до тієї стадії розвитку, яку зазвичай називають інформаційним суспільством.

Віце-президент НАН України, Голова Секції хімічних і біологічних наук НАН України академік В. Кошечко запевнив болгарських колег, що українські вчені завжди раді співпраці з ними.

На завершення зустрічі сторони підписали оновлену Угоду про наукове співробітництво між Національною академією наук України та Болгарською академією наук, а також Протокол до цієї Угоди. Від імені Національної академії наук України документ підписав перший віце-президент НАН України, Голова Секції фізико-технічних і математичних наук НАН України академік А. Наумовець, від імені Болгарської академії наук – президент БАН академік С. Воденічаров. Після цього учасники заходу обмінялися пам'ятними подарунками, з приємністю констатували, що зустріч виявилася надзвичайно результативною, а розмова в її межах – змістовною, відвертою та щирою, а також висловили сподівання на продовження й поглиблення подальшої плідної співпраці між НАН України та БАН.